

НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ БІЗНЕС-АНАЛІТИКИ

Анотація. Виділено основні проблеми цифровізації економіки України. Запропоновано найсуттєвіші напрямки розвитку цифрових технологій.

Ключові слова: цифрові технології, інформаційне суспільство, бізнес-аналітика, розвиток, управління.

Бізнес-аналітика сучасного інформаційного суспільства, як суспільства з достатньо розвинутою інформаційною культурою, передбачає використання не лише соціальних та інформаційних технологій, а все більшого цифрових технологій. Цифрові технології звичай активно розвиваються і сприяють економічному зростанню окремої країни, так і глобальної економіки. У зв'язку з цим інформаційне суспільство поступово перетворюється на цифрове, переходить на новий рівень свого розвитку. Однак, чи справді цифрові технології такі ефективні, які перспективи вони відкривають та чи достатньо активно їх використовують в бізнес-аналітиці та в управлінні економічними системами? Ці питання залишаються відкритими через «незрілість» та динамічну природу цифрової економіки.

Проблемам бізнес-аналітики постійно приділяється багато уваги. Результати досліджень викладені в працях таких науковців, як О.М. Буряк, В.М. Глушкова, Пол Дебра, М.З. Згуровський, А.Г. Івахненко, Н.Д. Панкратова, М.В. Шарко. Дослідженню інформаційних технологій в бізнес-аналітиці присвятили свої роботи А. Бабкін, А.О. Воробійов, А.М. Гафіяк, О.В. Данніков, К. Єремчук, С.В. Коляденко, В.П. Купріяновський, В.В. Пілінський, С.А. Сіягов, К.О. Січкаренко, І.М. Ушкаленко та інші. Науковці розглянули такі аспекти, як застосування прикладного програмного забезпечення для розв'язання економічних задач, аналіз методів бізнес-аналітики, шляхи дослідження проблем в управлінні економічними процесами, розвиток ІТ-технологій та їх впровадження в бізнес-аналіз. Слід зазначити, що зміни в законодавчій, соціальній, політичній та інформаційній сферах суспільства суттєво впливають на її економіку, тому методи бізнес-аналітики повинні відповідати сучасним вимогам та забезпечувати достовірними прогностичними результатами аналітичних досліджень з мінімальною похибкою.

Метою дослідження є визначення основних напрямів сучасного розвитку цифрових технологій бізнес-аналітики в управлінні економічними системами.

Управління економічними системами є управлінням в умовах невизначеності, під час якого доводиться вирішувати різні завдання, наприклад, підвищення темпу росту продуктивності праці, управління ризиками, оптимізація діяльності підприємства та інше. Тому поглиблений аналіз економічних явищ та процесів проводиться з метою констатації ситуації в економічній системі та доведення взаємозв'язку між об'єктами дослідження. У більшості випадках відповіді надає бізнес-аналітика, яка використовує такі інструменти як статистичні та математичні

методи аналізу, моделювання й прогнозування, інформаційні технології та програмне забезпечення для обґрунтування ефективних управлінських рішень. Особливе місце відводиться цифровим технологіям, що обумовлено сучасними світовими віяннями – глобальною цифровізацією економічних процесів. Слід відмітити, що ступінь цифровізації сучасної економіки України поступово зростає, однак й досі залишається на низькому рівні. В основному вона спрямована на витрати домогосподарств в інформаційній сфері, інвестиції, частку державної участі, зовнішню торгівлю.

Спираючись на концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України, уряд нашої держави надає оптимістичні прогнози щодо позицій в глобальних рейтингах у 2025 році. Згідно даних, наведених в [1], на 2025 рік наша країна займе 20 місце у списку Digital Economy and Society Index 2025 (EU), тоді як станом на 2016 рік взагалі не увійшла до рейтингу. У Global Innovation Index 2025 (GI, INSEAD WIPO) – прогнозоване значення становить 15 позицію, тоді як у 2016 році – 56. За показниками Networked Readiness Index 2025 (WEF), Broadband Penetration Index 2025 (ITU) та Global Competitiveness Index 2025 (WEF) – 20 (зростання по першому показнику від 2016 року становитиме 44, по третьому – 65, відповідно за другим показником основне завдання – включення у рейтинг). Такі прогнози подають надію на ефективну цифрову трансформацію українського економічного середовища.

Для оцінки рівня цифровізації економіки країни в дисертаційній роботі [1] наведено динаміку критеріїв оцінювання індексу цифрової інтенсивності за 2015-2018 роки. Автор зазначає, що відстежити й оцінити рівень інтеграції цифрових технологій у сферу управління економічними системами досить складно. Пояснюється проблема відсутністю дорожніх карт для бізнесу щодо їх інформування стосовно цифрових продуктів, тобто відсутністю чіткого розуміння того, що і як робити, в якому напрямку рухатися.

Обмеженість використання цифрових технологій в підтримці бізнесу неминуче призведе до значного відставання економіки країни від світових рівнів. Враховуючи легкість та доступність отримання інформації для аналітичних досліджень, завданнями бізнес-аналітики є моніторинг та оцінка результативності та ефективності управління економічними системами, швидке опрацювання даних і формування нової інформації та знань. Крім того, згідно з [2], основною задачею стає виявлення та аналіз проблеми бізнесу замовника з подальшими рекомендаціями (пропозиціями) найкращого її розвитку.

Реалізація основної задачі можлива за умови розробки та вдосконалення відповідного програмного забезпечення. В бізнес-аналітиці використовують програмні засоби типу Business Intelligence, які за визначенням Gartner, провідної світової дослідницької і консалтингової компанії у сфері інформаційних технологій, функціонують в рамках підприємства і забезпечують функції доступу та аналізу інформації, що міститься в сховищах даних, а також забезпечують прийняття правильних і обґрунтованих управлінських рішень. До таких програм компанія Gartner відносить засоби побудови сховищ даних (data warehousing), системи оперативної аналітичної обробки (OLAP), інформаційно-аналітичні системи (Enterprise Information Systems, EIS), засоби інтелектуального аналізу даних (data

Abstracts II International scientific-practical conference «ECONOMIC AND BUSINESS ADMINISTRATION DEVELOPMENT: SCIENTIFIC CURRENCIES AND SOLUTIONS». Kiev, October 21, 2021, National Aviation University. mining), інструменти для виконання запитів і побудови звітів (query and reporting tools).

Отже, основні напрямки розвитку цифрових технологій бізнес-аналітики в управлінні економічними системами:

- посилення державної підтримки цифрового бізнесу;
- активний розвиток і використання цифрових технологій;
- віртуалізація бізнес-процесів в економічних системах;
- сприятливі умови переходу до електронної взаємодії суб'єктів господарювання.

Також варто зазначити, що цифровізація як аналітичних, так й інших процесів, повинна включати й розробку та впровадження ефективних засобів безпеки інформаційно-комунікаційної інфраструктури.

Таким чином, для успішного управління економічними системами в умовах цифрової економіки необхідні більш просунуті технології, зокрема цифрові. Однак, їх впровадження стикається з багатьма перешкодами, які заважають повноцінному розвитку цифрової економіки інформаційного суспільства. У зв'язку з чим цифрова трансформація економічних процесів повинна відбуватися на всіх рівнях економічних взаємовідносин, до того ж з дотриманням вимоги щодо посилення технологічної та економічної безпеки бізнесу.

Використані джерела:

1. Струтинська І.В. Цифрова трансформація як імператив інноваційного розвитку бізнес-структур : дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04. Тернопіль Запоріжжя, 2020. 487 с.
2. Гафіяк А.М. ІТ-технології та бізнес-аналітика. *Економіка і суспільство*. 2018. № 15. С. 933-937. URL: http://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/143.pdf (дата звернення 07.10.2021).